

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМ. М. І. ПИРОГОВА

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ЯКІСНОЇ ПІДГОТОВКИ МЕДИЧНИХ
КАДРІВ У НАДЗВИЧАЙНИХ УМОВАХ**

**ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

8 лютого 2023 року

**Вінницький національний медичний університет
ім. М.І.Пирогова**

Міністерство охорони здоров'я України

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЯКІСНОЇ
ПІДГОТОВКИ МЕДИЧНИХ КАДРІВ
У НАДЗВИЧАЙНИХ УМОВАХ**

Тези доповідей
навчально-методичної конференції
8 лютого 2023 року

Вінниця – 2023

Максимович Н. М., Заліська О.М. Інформаційне забезпечення фармацевтів під час воєнного стану про раціональне використання ліків при відповідальному самолікуванні	159
Малачкова Н.В., Комаровська І.В., Жмудь Т.М., Веретельник С.П. Роль та можливості незалежного тестового контролю знань студентів в надзвичайних умовах	160
Малачкова Н.В., Назарчук Г.Г., Назарчук О.А. Оцінка якості освітнього процесу на кафедрі очних хвороб ВНМУ ім.М.І.Пирогова за результатами опитування здобувачів п'ятого року навчання спеціальності «Медицина» 2021-2022 рр.	161
Марункевич Я.Ю. Кризи розвитку особистості майбутнього лікаря	162
Марчук І.А. До питання перспектив вищої освіти з огляду на сучасний ринок праці	163
Маслойд Т.М., Півторак К.В., Яковлева О.О. Важливість вивчення взаємодії лікарських засобів для майбутніх лікарів	164
Медражевська Я.А., Черепакіна Л.П., Малик С.Л. Як справитися зі стресом під час війни?	166
Мельник В. М. Проблеми, пов'язані з роз'ясненням поняття «держава» викладачами гуманітарних, соціально-поведінкових, медико-правових дисциплін	167
Мельник О.В., Сорокіна Н.О., Петрук І.В. Проблемні лекції з фізичного виховання – засіб підвищення ефективності теоретичних знань студентів	170
Михайлова І.В., Мудрак І.Г. Альтернативні методи навчання в умовах воєнного стану	171
Михайлюк Г.Т., Ратова В.Р. Генерування інформаційно-освітнього середовища для підготовки фахівців галузі охорони здоров'я	173
Мруг О.Ф., Мруг В.М. Особистісний аналіз у груповій взаємодії навчального процесу	174
Мудрак І.Г., Михайлова І.В. Сучасні технології удосконалення освітнього процесу	175
Мунтян О.В., Мунтян В.Л., Горай М.А., Побережна Г.М. Самостійна робота студентів у вищих навчальних закладах	176
Назарчук О.А., Дідич В.М., Дудар А. О., Вовк І. М., Денисюк О.М. Оцінка якості освітнього процесу за результатами опитування завідувачів кафедр Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова	177
Назарчук О.А., Шелкова Н.Г., Бобир Н.А., Коваленко І.М., Гриценко Л.М. Особливості дистанційної форми викладання мікробіології, вірусології та імунології в сучасних умовах	178
Незгода О.П., Пликанчук О.В. Шляхи вирішення актуальних проблем якісної підготовки медичних кадрів на кафедрі фтизіатрії в сучасних надзвичайних умовах	179
Некрут Д.О., Ільченко О.В. Наслідки «гуманізації» навчального процесу	180
Нюшко Т.Ю., Пентюк Л.О., Пентюк Н.О. Актуальні питання підготовки фахівців у соціально-економічних умовах інформаційного суспільства	182

Під час кризових станів студенти можуть відчувати: безнадійність, спустошеність, безпорадність, самотність, власну неповноцінність, швидку зміну емоцій та настрою.

Ознаки кризи професійного становлення майбутнього лікаря: фрустрація, загострення рольових конфліктів «студент-викладач», «студент-студент», інфантильність в поведінці студента, ціннісно-сміслова невизначеність.

В процесі подолання цих криз ключову роль відіграє професорсько-викладацький склад.

Способи подолання кризи становлення майбутнього лікаря: 1. Зміна мотивації навчальної діяльності: посилення орієнтації на майбутню, саме практичну діяльність, а також пошук сфер наукових інтересів та початок студентської наукової роботи. 2. Корекція вибору майбутньої спеціальності протягом перших 2-4 років навчання. 3. Вдалий вибір наукового керівника для студентської науково-дослідницької роботи. Роль викладача тут дуже вагома і полягає в тому, щоб допомогти майбутньому лікарю сформувати свої сфери наукової зацікавленості, змотивувати студента своїм прикладом та дати необхідні інструменти для майбутньої самостійної наукової та практичної діяльності.

Марчук І.А.

До питання перспектив вищої освіти з огляду на сучасний ринок праці

Питання якості вищої освіти вимагає відповідальності усіх учасників освітнього процесу та гарантій ефективної діяльності від управлінських органів, а також органів громадського самоврядування у галузі вищої освіти та стейкхолдерів.

У Всесвітній декларації з вищої освіти для XXI століття (Париж, 9 жовтня, 1998 року) зазначається, що якість вищої освіти – це багатовимірне поняття, яке охоплює всі аспекти діяльності вищого закладу: навчальні та академічні програми, навчальну і дослідницьку роботу, професорсько-викладацький склад і студентів, навчальну базу і ресурси. Україна, обравши європейський вектор, переоцінює власні освітні надбання та посилює *відповідальність за зміст освітніх програм й організацію освітніх систем, культурну і мовну складову освітнього процесу*.

Ринок праці є своєрідним індикатором дієздатності системи вищої освіти. Людський капітал на ринку праці є основним капіталом, який визначатиме у найближчому майбутньому науково-технічний поступ держави. *Людський капітал сьогодні формує 70% національного багатства розвинутих країн і, на жаль, тільки 30% національного багатства України*. За найоптимістичнішими прогнозами вже через 10 років кількість працездатного населення в Україні зменшиться на 5,5%, а українська економіка фізично не зможе зростати швидше за 2,5% на рік (і це ще не повністю враховано наслідки російської агресії проти нашої держави, що триває). Наднизька продуктивність праці в Україні продовжить знижуватися, хоча вже зараз один український працівник за рік виробляє стільки ж продукції, скільки німець за 17 днів.

Стан людського капіталу у світі оцінюється так званим Human Capital Index (Глобальним індексом людського капіталу від Всесвітнього банку) у 130 країнах за шкалою у п'яти вікових групах за такими напрямками:

- *потенціал* – рівень освіти молоді та старших поколінь;
- *реалізація* – реалізація набутих навичок та їх накопичення дорослим населенням;
- *розвиток* – розвиток освіти, підвищення кваліфікації та перекваліфікації;
- *ноу-хау* – рівень використання нових навичок у роботі.

Україна за останні десять років витрачає на освіту в межах 5,5-6,5% свого ВВП (найбільше 2009 р. та 2022 р. – понад 7%, а 2023 р. заплановано витратити понад 6% ВВП на освіту). Це відносно високий відсоток, якщо порівняти його з країнами ЄС, у яких у середньому *витрачається на освіту 4,7% ВВП*. Відсоток охоплення населення вищою освітою в Україні також дуже високий (79% – це 10 місце у світі), але Україна у Міжнародному дослідженні якості освіти PISA (вперше брала у ньому участь 2018 року) отримала посередні результати, які не дуже корелюють ані з освітніми видатками держави, ані з рівнем охоплення освітою населення нашої держави. Результати PISA порушують чимало питань і про фахову підготовку педагогічних працівників, і про якість освітніх програм, і про значний розрив між середніми результатами здобувачів по країні й результатами спеціалізованих закладів освіти.

Коли вперше 2021 року Український центр оцінювання якості освіти ввів обов'язковий предмет на ЗНО – математику – тест показав дуже низький результат: майже третина (31%) абітурієнтів не пододала його, що спричинило гостру дискусію у суспільстві. Виділимо одну з причин – більшість абітурієнтів пов'язує своє майбутнє із гуманітарними спеціальностями (міжнародне право, міжнародні відносини, міжнародні економічні відносини, журналістика, політологія, право, соціологія, психологія, менеджмент тощо). Однак жодна з цих спеціальностей не спрямована на створення доданої вартості, – всі вони, у певному сенсі, є такими, що «обслуговують» суспільство. Отже, Україна має величезний освітній рівень, але дуже невисокий ступінь його реалізації.

А ось у найбільшому в історії Світовому рейтингу загальноосвітніх шкіл (у дослідженні взяли участь 78 шкіл) країни Азії посіли верхні п'ять позицій, а держави Африки опинилися на нижніх місцях. Очолює таблицю Сінгапур, на другому місці – Гонконг, далі Південна Корея, Японія, Тайвань, а замикають рейтинг – Оман, Марокко, Гондурас, ПАР, Гана. Україна посіла у рейтингу 38 місце (взяли участь 250 навчальних закладів 315 388 учасників у віці 15 років). Цей рейтинг укладено на основі іспитів з математики і науково-природничих предметів. Закцентуємо, що *лідер рейтингу Сінгапур до 1960-х мав високий рівень неписьменності*. Укладач цього рейтингу – Організація економічної співпраці і розвитку – вважає, що він показує зв'язок між освітою та економічним зростанням.

Досвід участі України у PISA 2022 року, безперечно, увійде в історію освітніх оцінювань як приклад освітянської відданості справі та здатності долати будь-які труднощі. Представники 177 закладів освіти, регіональні координатори PISA та керівники департаментів освіти докладали всіх зусиль, щоб створити належні та безпечні умови для його проведення. Оцінювання

відбулося в 19 областях, де дозволяла безпекова ситуація. Опрацьовані найкращими світовими аналітиками результати отримають всі країни учасниці поточного циклу PISA у грудні 2023 року. Побачимо місце України серед понад 90 інших країн/економік – учасниць оцінювання.

Уже сьогодні система освіти в Україні потребує чіткої мети та бачення перспектив. Адже у світі активно «вивчають» попит на професії майбутнього. Зокрема, дослідження BBC, Forbes та інших компаній відзначають, що популярними за кілька років будуть серед, наприклад, медичних професій: інженер роботизованих систем, дизайнер біодруку, біоетик, біоінформатик, молекулярний дієтолог, ІТ-медик, ІТ-генетик, мікробіолог, біохімік, біофармаколог тощо. Як бачимо, будуть актуальні «перехресні» професії: коли одна професія доповнює іншу. Наприклад, здобувач отримав професію лікаря, а потім ще й опанував інформаційні технології – він зможе реалізуватися як мережевий лікар, біофармаколог, ІТ-генетик, клінічний біоінформатик, генетичний консультант, фахівець з кіберпротезування чи 3D-друку.

Отож, уже сьогодні закладам вищої освіти потрібно бути готовими до викликів майбутнього: варто планувати «перехресні» спеціальності, а для цього слід вивчати думку стейкхолдерів, досліджувати ринок галузі, розробляти освітні програми, проводити рекламні кампанії. Чітке визначення перспективної мети закладу та бачення її конкретної реалізації на всіх етапах, забезпечення необхідними ресурсами, а також прийняття ефективних управлінських рішень суттєво може вплинути на ефективність та результативність освітньої діяльності закладу вищої освіти, а відтак на продуктивність і розвиток країни в майбутньому.

«Сучасний світ більше не винагороджує нас тільки за те, що ми знаємо, – він винагороджує нас за те, що ми можемо робити з тим, що знаємо», – наголошує Андреас Шляйхер, освітній філософ та засновник міжнародного дослідження PISA. Постійно вчитися, поєднувати, креативити, удосконалювати себе – це головна ознака 21 століття. І це стосується усіх учасників освітнього процесу: і здобувачів, і науковців, і педагогів, і управлінців.

Маслоїд Т.М., Півторак К.В., Яковлева О.О.

Важливість вивчення взаємодії лікарських засобів для майбутніх лікарів

На сьогоднішній день, коли фармацевтичний ринок постійно поповнюється новими лікарськими препаратами, перед лікарями все більше постає питань на рахунок взаємодії лікарських засобів між собою. Особливо ця ситуація стосується пацієнтів літнього віку, у яких за звичай є не одне хронічне захворювання, і тому їм призначають декілька препаратів різних груп, зі своєю дією та зі своїми побічними реакціями. Немає значення, який фах у лікаря, питання про небезпеку поліпрагмазії стоїть дуже гостро.

Проблема взаємодії ліків на всіх етапах дуже складна і ще ні в жодній країні не вирішена ідеально. Взаємодія лікарських засобів – це зміна фармакологічних ефектів або фармакокінетичних параметрів одного препарату при одночасному призначенні іншого препарату. Це може призвести відповідно